

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
VII kadencja
Prezes Rady Ministrów
DKRM-140-215(6)/13

Warszawa, 7 lutego 2014 r.

Pani
Ewa Kopacz
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowna Pani Marszałek

Przekazuję przyjęte przez **Radę Ministrów stanowisko** wobec poselskiego projektu ustawy

- o zmianie ustawy o świadczeniach rodzinnych (druk nr 1766).

Jednocześnie informuję, że Rada Ministrów upoważniła Ministra Pracy i Polityki Społecznej do reprezentowania Rządu w tej sprawie w toku prac parlamentarnych.

Z wyrazami szacunku

(-) Donald Tusk

Stanowisko Rady Ministrów
wobec poselskiego projektu ustawy o zmianie ustawy o świadczeniach rodzinnych
(druk nr 1766)

Przedłożony poselski projekt ustawy o zmianie ustawy o świadczeniach rodzinnych (druk nr 1766) zakłada:

- 1) umożliwienie ubiegania się o specjalny zasiłek opiekuńczy, o którym mowa w art. 16a ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2013 r. poz. 1456 i 1623), zwanej dalej „ustawą o świadczeniach rodzinnych”, również osobom, które nie podejmują zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej;
- 2) rezygnację z kryterium dochodowego przy ustalaniu prawa do specjalnego zasiłku opiekuńczego;
- 3) uchylenie art. 23 ust. 4f ustawy o świadczeniach rodzinnych, zgodnie z którym po upływie 6 miesięcy od wykonania rodzinnego wywiadu środowiskowego przeprowadzonego podczas ustalania prawa do specjalnego zasiłku opiekuńczego, należy przeprowadzić aktualizację tego wywiadu, a także w każdej sytuacji gdy wystąpią wątpliwości co do spełniania przesłanek określonych w art. 16a przedmiotowej ustawy, w celu weryfikacji okoliczności dotyczących spełniania warunków umożliwiających otrzymanie specjalnego zasiłku opiekuńczego.

W ustawie o świadczeniach rodzinnych zostały uregulowane zagadnienia dotyczące świadczeń opiekuńczych, w tym specjalnego zasiłku opiekuńczego. Od 1 stycznia 2013 r. wprowadzone zostały zmiany do systemu świadczeń opiekuńczych polegające na rozróżnieniu podmiotowym grupy osób, nad którymi sprawowana może być opieka, w związku z którą pobierane jest świadczenie pielęgnacyjne lub specjalny zasiłek opiekuńczy. Możliwość przyznania świadczenia pielęgnacyjnego przysługuje w przypadku rezygnacji lub niepodejmowania zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej, gdy sprawowana jest opieka nad osobami, których niepełnosprawność powstała odpowiednio do ukończenia 18. roku życia lub,

w przypadku nauki, do ukończenia 25. roku życia. Wysokość świadczenia pielęgnacyjnego wynosi 620 zł.

Natomiast specjalny zasiłek opiekuńczy przysługuje w wysokości 520 zł osobom, na których zgodnie z przepisami ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy ciąży obowiązek alimentacyjny, jeżeli zrezygnują z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej w związku z koniecznością sprawowania stałej opieki nad członkiem rodziny legitymującym się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności lub orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniem konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji.

Możliwość otrzymania specjalnego zasiłku opiekuńczego uzależniona została od spełnienia kryterium dochodowego. Specjalny zasiłek opiekuńczy przysługuje więc, gdy łączny dochód rodziny osoby sprawującej opiekę oraz rodziny osoby wymagającej opieki w przeliczeniu na osobę nie przekroczy obowiązującego kryterium dochodowego określonego w art. 5 ust. 2 ustawy o świadczeniach rodzinnych, czyli 623 zł.

Ponadto, w ustawie o świadczeniach rodzinnych określone zostały niezbędne procedury umożliwiające organom właściwym w sprawach świadczeń rodzinnych weryfikację przyznanego prawa do specjalnego zasiłku opiekuńczego. Uwzględniona została możliwość lub obowiązek przeprowadzenia rodzinnego wywiadu środowiskowego, o którym mowa w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2013 r. poz. 182). Przy ustalaniu prawa do specjalnego zasiłku opiekuńczego przeprowadzenie wywiadu ma charakter obligatoryjny. Ponadto, wywiad jest aktualizowany po upływie sześciu miesięcy, jeżeli do końca okresu, na który ustalone zostało prawo do specjalnego zasiłku opiekuńczego pozostało więcej niż trzy miesiące oraz fakultatywnie w każdej innej sytuacji, gdy wystąpią wątpliwości, co do spełnienia przesłanek warunkujących prawo do specjalnego zasiłku opiekuńczego.

Odnosząc się do zaproponowanych zmian w poselskim projekcie ustawy o zmianie ustawy o świadczeniach rodzinnych (druk sejmowy nr 1766) należy zauważyć, że mają one na celu w praktyce ujednoczenie kryterium przyznawania dwóch rodzajów świadczeń opiekuńczych

jakimi są świadczenie pielęgnacyjne i specjalny zasiłek opiekuńczy, poza ujednoczeniem ich wysokości (pozostawienie zróżnicowanych wysokości tych świadczeń, odpowiednio 620 i 520 zł).

Odnosząc się do proponowanej zmiany dotyczącej likwidacji wywiadu, należy mieć na względzie, że instytucja ta ma niezwykle istotny charakter, szczególnie w sytuacji, gdy możliwość otrzymywania specjalnego zasiłku opiekuńczego uzależniona została od spełnienia warunku, jakim jest konieczność sprawowania stałej opieki nad osobą niepełnosprawną. Weryfikacja ta bowiem ma za zadanie potwierdzić fakt sprawowania opieki, mając na uwadze, że wśród grupy świadczeniobiorców, którzy uzyskali prawo do świadczenia pielęgnacyjnego po 2010 r. (na skutek rozszerzenia katalogu podmiotowego osób mogących ubiegać się o specjalny zasiłek opiekuńczy), istotną część stanowiły osoby „nadużywające” pomocy finansowej ze strony państwa.

Jednocześnie, należy mieć na względzie, że w Ministerstwie Pracy i Polityki Społecznej zostały podjęte prace nad zmianami przepisów dotyczących przyznawania świadczeń opiekuńczych. W dniu 11 września 2013 r. Zespół do spraw Programowania Prac Rządu w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów podjął decyzję o rozpoczęciu przez Ministra Pracy i Polityki Społecznej prac nad zmianami przepisów dotyczących przyznawania świadczenia pielęgnacyjnego i specjalnego zasiłku opiekuńczego. Jednocześnie, mając na uwadze potrzebę bezzwłocznej realizacji wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 5 grudnia 2013 r. (sygn. akt K 27/13), z którego wydaniem zbiegło się przygotowanie przedmiotowego projektu, zostały podjęte również prace nad przygotowaniem rozwiązań, które będą realizacją ww. wyroku Trybunału Konstytucyjnego. Trybunał Konstytucyjny orzekł, że art. 11 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 7 grudnia 2012 r. o zmianie ustawy o świadczeniach rodzinnych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1548), który dotyczy przepisów intertemporalnych – przejściowych – w zakresie wygaśnięcia decyzji osób uprawnionych do świadczeń pielęgnacyjnych, jest niezgodny z art. 2 Konstytucji RP.

Ponadto, podana w uzasadnieniu do poselskiego projektu kwota 200 mln zł jako wydatki z budżetu państwa w związku z proponowanymi zmianami została niedoszacowana i prawdopodobnie obliczona w oparciu o mylne założenia. Zgodnie z przeprowadzonymi przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej szacunkami, wejście w życie proponowanej regulacji

skutkować będzie dodatkowymi wydatkami budżetu państwa w 2014 r. w kwocie ok. **1 088 mln zł** – łącznie wydatki na: specjalny zasiłek opiekuńczy, składki emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego, składki zdrowotne i koszty obsługi. Składki emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego zostały obliczone dla 86 034 osób, natomiast składki na ubezpieczenie zdrowotne dla 55 256 osób. W przypadku składek emerytalnych i rentowych z ubezpieczenia społecznego liczba osób została określona na podstawie procentowego udziału liczby osób pobierających świadczenie pielęgnacyjne, za które opłacano te składki w relacji do ogólnej liczby osób pobierających świadczenie pielęgnacyjne (przeciętna miesięczna w IV kwartale 2012 r.), natomiast w przypadku składek na ubezpieczenie zdrowotne liczba osób została określona na podstawie procentowego udziału liczby osób pobierających świadczenie pielęgnacyjne, za które opłacano składki na ubezpieczenie zdrowotne w relacji do ogólnej liczby osób pobierających świadczenie pielęgnacyjne (przeciętna miesięczna w IV kwartale 2012 r.).

Po wprowadzeniu regulacji uprawnień do ww. świadczenia uzyskałoby dodatkowo ponad **140 tys.** świadczeniobiorców.

Jednocześnie wykreślenie ust. 4f w art. 23 spowodowałoby spadek wydatków z budżetu państwa o ok. **8 mln zł**. Zatem wejście w życie rozwiązań określonych w ww. regulacji skutkowałoby wzrostem wydatków z budżetu państwa ogółem o ok. **1 080 mln zł**.

Mając na uwadze, powyższe Rada Ministrów negatywnie opiniuje poselski projekt ustawy o zmianie ustawy o świadczeniach rodzinnych (druk nr 1766).